

NAŠ DOM.

„Vrli Slovenci: Prava vera bodi vam luč, materin jezik bodi vam ključ do zveličanske narodne omike.“ A. M. Slomšek.

Izhaja vsak drugi četrtek. Naročniki „Slov. Gospodarja“ ga dobivajo zastonj. Posebej naročen velja s poštnino vred eno krono za celo leto. Posamezne številke veljajo 4 h. — Naročnina se pošilja na upravnništvo „Našega Doma“ v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. — Za oznanila se plačuje od navadne vrstice (petit), če se enkrat natisne, po 15 h, dvakrat 25 h, trikrat 35 h.

Skriti zakladi.

Ljudje si radi pripovedujejo pripovedi o zakletih gradovih, v katerih so zakopani neizmerni zakladi srebra in zlata, ali pa, kako ponoči iz zemlje cvetejo denarji. Vse to so le pravljice za kratek čas po zimskih dolгих večerih, resnica je pa vendar le tudi, da naša zemlja zakriva v sebi bogate zaklade.

Ptujci, ki od daleč prihajajo v naše kraje, občudujejo naša rodovitna polja, vinske gorice, bistro reke in veličastne gore, mi sami pa nimamo od svoje zemlje tistega dobička, ki bi ga lahko imeli, ali pa ne znamo ceniti zemlje, ki je naša domovina. Rodovitna polja, ki jih obdelujemo, bi nam dala še veliko več pridelkov, če bi pri nas kmetijstvo bilo na višji stopinji, ko bi tako razumno delali, kakor na priliko na Češkem, v Švici ali na Francoskem. Z druge strani pa še teh pridelkov ne moremo spraviti v denar, tega so pa krive nekaj naše postave, ki tujemu žitu puščajo prosto pot k nam in kmeta puščajo na milost in nemilost bogatim oderuhom, ki po svoji volji nastavljajo cene poljskim pridelkom.

Lepo je gledati od daleč naše vinske gorice, a žalost obide večkrat človeku srce, ko si jih bližje ogleda. Kjer je bila prej lepa gorica, je sedaj žalostna puščava. Vinogradi, ki so v rokah mestne gospode, so navadno v lepem stanu, ker gospoda ima dosti denarja in pa še vlada mestnim posestnikom rajši daje podpore kakor ubogemu kmetu, ki nima denarja in večkrat tudi ne ljudi za obdelovanje. Nekateri so si pa tudi sami krivi, da jim vinogradi grejo v nič, ker se držijo svoje trme in še sedaj nečejo žveplati, škropiti, ne obdelovati, kakor je treba. Na Francoskem je pred leti trtna uš uničila vse vinograde, pa vlada je segnala pod pazduho vinogradnikom in ljudje so se krepko prijeli dela in sedaj so vinogradi zopet v dobrem stanu. Zakaj ne bi tudi pri nas tako bilo?

Naše reke, ki delajo leto za letom strašno škodo, ko bi se uredile (regulirale) in njih moč uporabila, bi nam nesle milijone vsako leto.

Veliko zakladov krijejo tudi naše planine. Pred kratkim je pravil nek zlahtni gospod, sicer nemškega pokolenja, pa zavzet za blagor našega ljudstva in Slovincem pravičen, to-le: Srečal sem nedavno nekega učenjaka iz Nemškega, ki je imel na hrbtu torbico, v roki pa majhno kladivce. Pobiral je po strminah kamenje, krhal ga in natanko ogledoval in nekatere kamenčke vrgel v torbico. Blizu tam, kjer sem ga srečal, stoji hrib, ki se imenuje Srebrnik, in mož je rekel: »Glejte, tukaj ljudje hodijo po srebru, poleg tega pa revščino trpijo.« V tistem bregu se namreč nahaja veliko srebra pa se nihče ne zmeni zanj.

Tako se še marsikaj skriva v naši zemlji, pa mi domačini se rajši prepiramo med seboj, mesto, da bi se trudili dobiti kaj iz naše zemlje. Mesto surovih in lažljivih dopisov v nekaterih listih bi bilo pametnejše, ko bi prinašali poročila iz različnih krajev, kako se tam da kaj pridelati, kaj je potrebno, kaj ponuja zemlja.

Iz nekaterih krajev na Štajarskem ljudje gredo trumoma v Ameriko ali pa na Prajzovsko reksi, pri nas se ne da nič prislužiti, naša kmetija nič ne nese. Pride pa potem tujec in kupi posestvo, ki ga je Slovenec zapustil, pa mu gre gospodarstvo od rok. Če torej tujec lahko živi sebe in svojo družino, zakaj pa ne bi domačin? Zato se pa poprimimo dela in zahtevajmo od vlade, naj podpira naše kmetijstvo, obrt in trgovino, ne pa, da nam daje zausnice samo zato, ker smo Slovenci. Imeli bomo priliko še večkrat govoriti o tem, kako bi se dali dobiti skriti zakladi iz naše zemlje.

Politični razgled.

Deželni zbori so razven istrskega že vsi sklenili svoje delovanje. V štajarskem deželnem zboru so hoteli meščanski in veleposestniški poslanci upeljati nov volilni red, ki bi bil na škodo kmetom in Slovencem, a se jim je nakana ponesrečila. Ko bi se morali posvetovati o predlogih, ni bilo dovolj poslancev navzočih. Tako je padla v vodo kmetom škodljiva volilna prenosna.

Deželno gospodarstvo na Štajerskem. Izdatki štajerske dežele so proračunjeni za tekoče leto na 19,261.355 K, pokritja imajo pa le 10,226.007 K, primanjkuje tedaj 9,035.348, kar se bode že pokrilo s — povišanjem davkov. Lepo gospodarijo Nemci. Proč od Gradca!

Prememba volivnega reda za koroški deželni zbor. V soboto je deželni zbor koroški zaključil zasedanje. Kot zadnja točka v zasedanju se je obravnavalo vprašanje o premembi deželnozbornskega volivnega reda. Načrt deželnega zbora, o katerem je poročal poslanec Kirscher, je določal najprej direktno in tajno volitev v kmečkih občinah, pomožitev mandatov kmečkih občin za dva, preureditev prevelikih volivnih okrajev ter ustanovitev nove splošne volivne skupine s petimi mandati po načelih državnozbornskega volivnega reda. Odsek in plenum zbornice sta pa ta načrt v marsičem premenila. Večina zbornice je sicer naglašala potrebo razširjenja volivne pravice, a ni se strinjala s toliko pomnožitvijo mandatov v kmečkih občinah ter s tolikim številom mandatov v novi kuriji. To so prijatelji kmeta, kakor tisti, ki za Štajercem stojijo. Povodom razprave se je oglasil sicer tudi poslanec Grafenauer ter izražal opravičene želje slovenskega prebivalstva, toda nemško-nacionalna večina se nanje ni hotela ozirati. Po daljši, deloma zelo burni razpravi so se zjediniли mestni ter kmečki (seveda samo nemški) poslanci za sledeče določbe: 1. direktne in tajne volitve v kmečki in novi skupini; 2. pomnožitev mandatov kmečke skupine za jednega; 3. ustanovi se nova splošna skupina, v kateri volijo vsi moški, ki dosedaj niso imeli volivne pravice za deželni zbor, ter se ji določijo le trije mandati. Od 28 navzočih poslancev jih je glasovalo pri imenskem glasovanju 25 za tako premenjeni volivni red. — Nemško-nacionalna večina je torej poskrbela zopet samo zase, ker vsled znižanja prvotno določenih novih mandatov v kmečki in novi skupini je odvzela Slovencem možnost, da bi dobili v novem deželnem zboru vsaj še jednega zastopnika.

Zmaga kmečkih zastopnikov. V šlezij-skem deželnem zboru so meščanski in veleposestniški poslanci sprejeli predlog o lovskem zakonu, ki je bil ugodnejši za zajce nego za kmete. Vsled tega se niso hoteli poslanci kmečkih občin več

posvetovati o lovskem zakonu in zapustili so skupno zbornico. Zbor je bil nesklepčen in deželni glavar je moral odstaviti lovski zakon z dnevnega reda. Še tedaj le so prišli kmečki poslanci zopet v zbornico.

Vojska v Južni Afriki. Iz Londona poročajo, da se predsednik Transvaala, Krüger, poda v Haag, kjer se bo s svojimi svetovalci posvetoval glede predloženih mirovni pogojev. Govori se tudi, da je nemški cesar Viljem II. pozval Krügerja, naj mu predloži mirovne pogoje, ker hoče baje cesar Viljem sam posredovati pri angleški vladi za sklep miru. Ruski car Nikolaj II. je poslal Krügerju ob priliki smrti Krügerjeve soproge sožalno brzojavko iz česar sklepajo, da vevlasti ne pripoznavajo še od lorda Roberta proglašene priklapljenja južnoafriških republik k angleški državi in da smatrajo Krügerja še vedno za vladarja Transvaala. Tudi nemški cesar Viljem je, kakor se poroča iz Berolina, izrekel Krügerju sožalje ob smrti njegove soproge in sicer po nemškem poslaniku v Haagu. Predsednik Krüger se je zahvalil po dr. Leyds-u. Na Nemškem se ne veruje prav, da bi cesar Viljem hotel posredovati za mir.

Gospodarske stvari.

Kako pripravimo lan, da dobimo dobro namizno olje? Vsakomur je znano, da se pripravlja iz lanenega semena olje, katerega potrebujejo razni rokodelci. Pa to olje ima zopern duh in okus, in ga ne moremo rabiti za namizno olje. Kako bi se pa pripravilo iz lanenega semena olje, katerega bi mogle porabiti naše gospodinje, kakor porabijo olje od maka in buč? To je lahko, samo potreba se je potruditi. Odvzeti mu je treba taisti zopern duh. To pa dosežesh s tem, da laneno seme s kropom polješ. Kolikor si ga namenil za olje, deneš ga v veliko skledo ali pa skaf, vliješ krop nanj in potem hitro zmešaš, da povsodi vrela voda doide. Potem deneš seme v več skled in ga v peči tako dolgo sušiš, da se popolnoma razdrobi, ker se pri kropanju trdo v kepe sprime. Delo je sitno pa se že izplača. Kadar je seme suho, daš ga v mlin, kjer imajo priprave za zgotavljanje bučnega in makovega olja, in dobiš od njega ravno toliko in tako dobrega olja, kakor od bučnih pečk ali od maka. Najboljše seme za olje je od zimskega lanu, ker ima najbolj čvrsto seme. Zato se priporoča v obilici sejati lan, kjer uspeva, predvsem porabiti za domačo obleko, seme pa za olje, ker ti da na ta način pripravljeno veliko več dohodkov, kakor pa če ga prodaš. A. B.

Domač sir. Po mnogih krajih na Spodnjem Štajarskem so že ustanovljene mlekarne, ki delajo surovo maslo (puter) in sir. Slišijo se pa pritožbe, da prepočasno gre blago proč in s tem mlekarne

škodo trpijo. Po štacunah se še vedno prodaja sir iz tujih krajev, včasih prav slab. Naj naši trgovci jemljejo sir pri domačih mlekarneh, ki delajo dosti boljši sir, kakor so tiste suhe tropine, ki se večkrat prodajajo pod imenom »švajcarskega« sira. Zakaj bi pošiljali denar na tuje, ko lahko doma ostane. Naše mlekarne pa bi tudi morale bolj nanznanjati svoje blago, drugače nikdo ne ve za nje. Skrbijo pa tudi naj, da bo njihov sir res dober in okusen. Posebno v planinskih krajih bo to lahko. Dobro bi bilo tudi, ko bi kdo spisal dober in jasen pouk, kako se mlekarne ustanavljajo in vodiijo, pa kako se v njih delo opravlja.

Ajda kot zelena krma ne zaostaja za deteljo. Najboljša je škotska, srebrnosiva ajda, ker ne pozebe tako lahko in ima gosto perje. Za zeleno krmo se pa mora pokositi prej ko popolnoma odevete, ker potem slama zgubi svoj sok in tudi perje začne odpadati. Rabi se ajda kot zelena krma za prašiče, pa tudi za govejo živino in in za konje je dobra. Paziti pa je, da predolgo ne leži na kupu, ker se potem ugreje in vname ter je škodljiva zdravju. Ni dobro tudi dajati preveč ajde ali celo samo ajdo, ampak mešati se mora z drugo krmo, pri govedu posebno s slamo. Za govedo in konje je dobro, če poseješ skupaj oves in ajdo, grahovico, ječmen in ajdo, ali pa koruzo in ajdo. To je potem zdrava in močna krma. —

Poučno potovanje v Švico. Nekaj kmetov pri Lučah je dobilo od deželnega odbora štajarskega podporo, da gredo na Švicarsko in si tam ogledajo ondotne zadruge in mlekarne. G. župnik Lekse v Lučah je pooblaščen, da gre z njimi kot vodnik in tolmač. Želimo jim srečen pot in upamo, da bo njih potovanje na korist »podnještajarskemu kmetijstvu. Želeti je le, da bi še več kmetov dobilo tako podporo, ker iz Gornjega Štajarja jih gre prav veliko.

Divji kostanj. Po nekaterih krajih je mnogo divjih kostanjev, ki navadno dobro rodijo, a ljudje ne znajo prav ceniti tega sadu. Iz divjega kostanja se da napraviti škrob (štirka) in milo (žajfa), pa tudi jako fina moka za močnate jedi. Moka divjega kostanja je tudi dobro zdravilo zoper reumatizem (protin). Najboljše se pa da porabiti za živinsko krmo. Turki hranijo z divjim kostanjem svoje konje; rade ga jedo srne, jeleni, ovce, svinje in krave, pa tudi za naše konje je dober, če se jim ga daje v pravi meri. Najboljše je, če se porabi surovi kostanj, ki se na debelo stolče in ga goveja živina rada je. Takrat ko zori divji kostanj, je sicer navadno dovolj druge krme, repna nat (repno perje), krompir, itd., pa od take krme dobi živina drisko. Zoper to je dober ravno divji kostanj, ki bolj zapira. Zato se ne sme dajati preveliko divjega kostanja naenkrat, ampak naj se meša med zeleno krmo, krompir, repo, seno,

slamo. Divji kostanj se da tudi posušiti na zračnem mestu, pa se ne sme preveč na debelo razgrniti, sicer splesni, naj se tudi večkrat premeša. Najboljše je, če se suh kostanj skuha ali popari in potem daje živini. Divji kostanj prav lahko deca nabira.

Kako se odganjajo muhe od živine? V Ameriki mešajo eno tretjino petroleja in dve tretjini kakega drugega olja in s to mešanico mažejo one dele, na katere se najrajši vsedajo muhe in obadi. Na Angležkem pa kuhajo orehovo listje in s to vodo umivajo živali. Ta voda ubije tudi jajca, ki jih muhe zaležejo v kožo. Da se iz štale preženejo muhe, priporočajo perzijski prah, ki se raztrosi po štali s takim mehom iz gumije, kakor se rabi za caherlin. Toda to se mora takrat zgoditi, kadar živine ni v štali. Muhe so tudi manj nadležne, če je v štali tema in če je preprih, grejo ven. Posebno koristne pa so lastovke, če si napravijo gnezdo v štali. Vsak dan polovijo na stotine muh. Nikar jim torej braniti, če si delajo v štali gnezdo. Podložiti je treba kako desko, da lastovičje blato ne kaplja na živino.

Kako se odganjajo mravlje od mladih dreves? Oveži okoli stebela prediva, v to se mravljam zapletajo noge in ne morejo višje. Če si pa blizu drevesca delajo gnezdo, polivaj zemljo s kropom in pa še primešaj nekaj petroleja (na 100 litrov vode 2 litra petroleja), toda pazi da s kropom in petrolejem ne poškoduješ mladega drevesca.

O varčnosti ali štedljivosti.

Varuj se skoposti ali lakomnosti.

Mnogo ljudi ljubi denar čez vse. Navezani so nanj z dušo in telesom ter se mučijo noč in dan za »ta ljubi denar«. Veseli so, če ga imajo, če ga pa nimajo, pa so otožni in zgubijo vse veselje do dela ter si grenijo življenje. So pač hlapci svojega denarja, sužnji svojega premoženja. Tak človek je skopuh, je lakomnež, ki misli, da ga bo osrečilo le srebro in zlato. Zavolj denarja je tak človek neusmiljen proti samemu sebi. Ne privošči ne sebi, ne svojim še tudi najpotrebnejšega ne, ne hrane, ne obleke, ne okrepčanja. Strada in gladije ter živi navadno v najhujšem siromaštvu. Na Dunaju je umrl okoli leta 1850 mož, ki je imel poprej velike tovarne. Prodal jih je in se podal v mesto s svojim suhim denarjem. Tam pa ga začne mučiti skrb, kaj bo, če porabi te tisočake še pred svojo smrtjo. Skopost se ga loti. Najme si neko sobico v podstrešju. Za živež si je nabiral po trgih lupine krompirja in zelja, katere so zavrgle branjevke. Kuhal si je sam to borno jed. Ljudje so ga pomilovali, ker ga niso poznali in mu pomagali s tem in onim. Tako je živel več let. Nekaj dni sem pa ga niso več videli. More-

biti se je ponesrečil, so pravili sosedje. Šli so gledat in našli so ga mrtvega. Umrl je gladu. Po smrti se je zvedelo, kdo je bil ta človek. Slutili so, da mora imeti denar. Preiskali so vsak kot, nazadnje so razbili tla in tam so našli 150.000 goldinarjev suhega denarja.

Za božjo voljo, kakšno življenje! Sv. Avgustin ima pač prav, ko primerja skopuha volu, ki dovažja zlato zrnje v škedenj, sam pa žre le slamo.

Korenina vsega hudega je lakomnost.

Človek, kristjan ne sme biti suženj svojega premoženja. Ne sme navezati svoje duše na denar. Prva skrb naj mu ne bo denar. Nag pride človek na svet in ničesar ne bode nesel iz tega sveta. Varujmo se tedaj lakomnosti. Denar ima veliko moč do človeka. Saj vidiš in veš, da tudi majhen otrok kmalu razločuje denar in krajcar rajši vzeme kakor pa kakšen drug dar. Denar oslepi popolnoma človeka in ga navda s strastjo, katere pаметen človek ne more razumeti. V okolici L. je nabiral nek mož cekine z veliko strastjo skoz več let. Nabral si jih je res velik kup. Kmalu so mu bili cekini največje veselje, jih gledati, bil mu je največji užitek na zemlji. Zato jih je večkrat razložil lepo po vrsti na mizo, potem pa je šel na peč, se vlegel tam na trebuh, si podprl glavo z rokama in tako gledal od tam po cele ure svoje ljubčke. Pa tudi drugi so jih radi gledali, dopadli so se tudi njim. Nekega dne so našli čudaka mrtvega, »fukselčkov« pa ni bilo nikjer. — Ne želim si take smrti, ne želim si pa tudi takega veselja.

Pa tudi nasprotnega greha — zapravljivosti se varuj. Posebno mladina se mora varovati te strasti. Ona mnogokrat nič ne porajta, kaj je vreden denar. Močna in zdrava je, zato si veliko zasluži; vendar pa zopet veliko izda, ker je brezbrizna in lahkomišelna. Za starost ne skrbi nič. Ko pa pridejo leta, da človek ne more več delati, pa si še mora vendar le z delom kruh služiti, takrat spozna svojo pregreho in obžaluje, žalibog da mnogokrat prepozno, da si je sam svoje nevolje kriv, ker ni porajtal denarja. Zato ljubi moj, ne bodi skopuh, ne bodi zapravljivec, ampak uči se varčevati in hraniti. Če ravno ne smemo hrepeneti po denarju in premoženju, vendar pa moramo zanj skrbeti na pošten način, da si prihranimo vsakdanji kruh za se in za svoje. »Pojdi, prodaj vse, kar imaš in daj ubogim, potem pa pridi in hodi za menoj«, tako je rekel Jezus nekemu mladeniču v sv. evangeliju. On pa ne zahteva tega od nas vseh. Le nekaterim velja ta nasvet, kateri ga razumejo. Druge pa je Bog postavil med svet ter jim izročil skrb za se in za veliko drugih. Ti imajo dolžnost, da si priskrbijo vse, kar je njim in tistim potrebno, kateri so jim izročeni, da tedaj pošteno preživijo sebe in svoje.

Ti morajo skrbeti za denar in si ga pripravljati; to ni prepovedano. Prepovedana je le lakomnost in zapravljivost.

Razne novice in druge reči.

Proč od Gradca! »Štajerc« ima trdo bučo. Še zmeraj ne razume, kaj hočemo Slovenci povedati z besedami: Proč od Gradca. Mi hočemo s tem reči, da zahtevamo, naj se spodnještajarske zadeve rešujejo od Slovencev kje na Spodnjem Štajarskem, ne pa od Nemcev v Gradcu, in naj ves spodnještajarski denar ostane doma, ne pa da bi se z njim mastili Gradčani in Gornji in Srednji Štajarci. »Štajerc« pa zopet pravi, da se »Proč od Gradca« pravi samo, da mi nočemo več plačevati za Gradčane. To je premalo povedano. Nemčurček, idi v Nürnberg in daj si tam vlitii vsaj nekoliko pameti.

Kaj plačujemo za Gradec? »Štajerc« zmeraj le mesta in trge brani. Zdaj pravi, da Gradec od dežele nič ne dobi, razven 20.000 K za teater. Ali ni to dovolj? Kje pa kaka druga občina dobi primeroma toliko za tako nepotrebne stvari. Sicer pa tudi to ni res. »Štajerc« se je zopet zlagal. Gradec je dobil za teater od dežele letos 29.000 K, nadalje je dobil za nemško pevsko zvezo 10.000 K, za Gradec plačuje dežela eno realko, vzdržuje sedem meščanskih šol s čez 40 učiteljskimi močmi, plačuje učitelje za 15 petrazrednih ljudskih šol, dežela daje podpore za jaharno v Gradcu, za drsalisce, dežela je dala letos za godbeno društvo v Gradcu 3000 K podpore, za rokodelsko društvo nemške ljudske stranke (!!) 2000 K in tako naprej. »Štajerc«, ali je to nič? Ali te ni sram, da tako lažeš slovenskim kmetom? Si pač list za nemške kramarje, a ne za kmete.

Gliha vkup štriha. »Štajerc« je začel ponatiskovati tudi članke iz »Rodolumpa«. Dva bratca sta se našla! Lump za lumpa!

Oskrbnik deželne hiralnice v Vojniku je postal uradnik mariborskega mesta Jos. Temerl, ki je še pred kratkim postal protestant. Nastavil ga je deželni odbor. Katoliško ljudstvo si mora plačevati protestantske uradnike! Tako je volja deželnega odbora v Gradcu!

Poslanci in »špetakel«. Zadnji »Štajerc« nam je odkril, kako bi naši poslanci v Gradcu znali vendar kaj doseči za Spodnji Štajar. On pravi, »da bi naši poslanci v deželnem zboru tako dolgo mogli »špetakel« delati, da bi nemški gospodje odprli svoje denarnice.« Torej poslancem ni treba imeti srca za slovenskega kmeta, ni jim treba imeti dobre zgovornosti in mnogo znanja, ampak »špetakel« morajo znati delati. Potemtakem bi bilo najbolje, da poiščemo svoje bodoče kandidate za deželni zbor v kajhah. Tam so ljudje, ki

znajo špetakel delati. No, hvala Bogu, »Štajerc« in njegovi podrepaniki ne bodo nikdar izbirali Slovence poslancev. Sicer je pa »Štajerc« sam največji »špetakel«.

Pek Ornik in težki žrebci. Predzadnji »Štajerc« je široko odprl svoja usta ter se lagal na ves glas, češ, naš ptujski pek Ornik je dosegel, da dobimo v ptujskem okraju tudi težke žrebce na žrebčarske postaje. Mi smo zadnjič molčali, ker smo mislili, da bo pek Ornik sam popravil to laž. Toda ker tega ni storil, moramo mi govoriti. Predlog Ornikov v deželnem zboru ni imel nobene novega uspeha. Že v začetku letošnjega leta se je obljubilo nekaterim občinam ptujskega okraja, da dobijo za leto 1902 na postaje tudi težke žrebce. V tej stvari je storil tudi vplivne korake državni poslanec dr. Ploj. Ali bi torej Ornik stavljal predlog ali ne, bilo bi vseeno, ker so že Slovenci prej vse potrebno ukrenili. Krivica je komu pripisovati zasluge, ki jih nima.

Iz Loperšic pri Ormožu je »odprl zopet svoje oči malo dalje, kakor je bil navajen dosedaj«, znani Zadravec ter stavi v »Štajercu« »pred oči že davno pretekle zgodbe«, to se pravi, že davno znane resnice. Zadravec namreč pravi, da kmečki nevolji niso krivi »samo davki, slaba letina itd., krivi so največ naši (torej »Štajerčevi«) hujskači, ki hujskajo enega proti drugemu, da že človek ne ve več, kako bi koga pozdravil.« Prav dobro, gospod Zadravec! Smo istega mnenja. Da bi si le tudi to »Štajerc« ne samo pred oči, ampak tudi pred srce postavil!

Družba sv. Cirila in Metoda bo imela svoj letošnji občni zbor v Mariboru v Narodnem domu, dne 8. avgusta. Ta družba je poleg Mohorjeve družbe najimenitnejša za Slovence, ker skrbi za dobre krščanske in slovenske šole. Kdor more, naj pride k občnemu zboru, ali pa naj vsako leto nekaj daruje, vsaj par vinarjev za to imenitno družbo.

Povej nam, »Štajerc«, zakaj graški deželni zbor daje podporo »šulferajnu« in »südmarki«, ki imata namen zatreti vse Slovence in naša tla pripraviti za Prajza. »Štajerc« vedno gode, kako mleko in med teče iz Gradca za nas slovenske kmete, o vnebovpjiočih krivicah pa, ki se nam godijo, nič ne ve. Kadar bo »Štajerc« zahteval, naj deželni zbor da podporo tudi naši družbi sv. Cirila in Metoda, kakor daje šulferajnu, tedaj bomo spoznali, da je pravičen in si bomo roke podali, dokler pa tega ne stori, je in ostane zapeljivec, slepar, hinavec, lažnivec.

Grozen vihar s točo je zadel kraje okoli Št. Ilja in Svičine v Slovenskih goricah. Vsi pri-delki so uničeni. Pomagajmo revežem!

Iz Stare vasi pri Vidmu. Nas Videmčane je mal sram, ker se z nami bahajo Nemci, češ, vzeli smo vam zopet občino. A sram naj bo tiste

slovenske liberalce, ki so nam pripravili to sramoto! O ti Kuneji, Žvajgerji, Juvančiči, Butkoviči, naj se še drznejo trditi, da so Slovenci, kar hitro jim bomo pokazali njih nemškutarsko delo na Vidmu! Ti so dobro vedeli, zakaj se gre, saj poznajo bismarkijanca Bieberja, a mnogo njihove stranke jih je bilo zapeljanih in ti se že sramujejo sedaj, sramujejo tudi petkovega golaža, a bolj bi se še morali sramovati isti, ki so v petek golaž naročili, pa ga še do danes niso plačali. Niso brez krivde tudi naši odborniki; kajti dasi so Slovenci in imajo večino v rokah, vendar ni hotel nobeden prevzeti županstva, ampak oddali so svoje glasove možu, ki se sramuje biti to, kar ga je rodila slovenska mati. A čas hiti, čez leta tri pa bomo Videmčani že ukrenili tako, da nas pred poštenimi Slovenci več sram ne bo.

Nesreče v Mariboru. Na južni železnici so stisnili vozovi vlaka kurilca železniškega stroja Karola Ernsta. Težko ranjenega so prepeljali v bolnico. — Utonil je v Mariboru pri kopanju tapetniški učenec Vilibald Černko.

Strelna ubila je v Kokarjih pri Rečici ženo Šterkljevo, ko je vedrila pod kozolcem, tri njene spremljevalke je pa omamila. Kozolec je pogorel. Požarna bramba zasluži pohvalo, ker je hitro hitela na lice nesreče.

Sv. Bolfenk pri Središču. Koliko zanimanja je bilo za tebe, dragi »Naš Dom«, ko smo slišali glasove, da boš pričel izhajati! Veselili smo se tvoje prve številke, s katero si se nam takoj prikupil. Ker si ti »Naš Dom«, res pravi naš dom, imaš zatorej tukaj mnogo naročnikov, a še več čitateljev. Vsled tega Vas prosim, gospod urednik, da sprejmete takšen dopis tudi iz našega kraja, iz krogov »Dom«-ovih naročnikov. Građiva imamo obilo in hočemo večkrat kaj poročati. Letošnjo pomlad začeli so nekateri mladeniči g. župnika nagovarjati, naj bi nam pripomogel do tega, da se bralno društvo osnuje. Sicer je bila po takem društvu že več let želja. A ljudje, kateri bi bili to že nekdanj lahko storili, se niso hoteli ganiti. Drugače je pa danes, ko je gospod župnik ustregel naši želji ter napravil pota, po katerih pridemo do bralnega društva. Takoj so se vzdignili, kakor gobe po dežju nasprotniki, da bi nameravano društvo onemogočili. Začeli so torej tudi oni snovati svoje bralno društvo, in prav kmalu bom ti vedel, dragi »Naš Dom«, poročati, da bodeta tukaj delovali dve društvi, prej pa ni nihče čutil potrebe, da bi se vsaj edno ustanovilo. Vitanski.

Od Sv. Ruperta v Slov. goricah. Veliko navdušenje in veselje je zavladalo pri nas, ko se je že prikazala prva številka »Našega Doma«. Ne le med kmeti, kateri so že dosedaj bili marljivi naročniki »Gospodarja«, temveč tudi fantje, dekleta, viničarji, od prvega do zadnjega, med vsemi se marljivo čita »Naš Dom«. Našim grdim nem-

čurjem, katerih nikjer ne manjka, je kar sapo vzelo. Poprej so še kričali in »Štajerca« povzdigovali v deveta nebesa, a zdaj so utihnili. V zadnjih občinskih volitvah Spodnje Voličine so se ti »splošno spoštovani kmeti«, kakor je »Štajerc« ednega imenoval, na vso moč trudili, da bi dobili občino v svoje roke, a kaj brezuspešno. Mi gremo naprej!

Iz Črešnic. Ljubi »Naš Dom«, ti si v naši župniji že zmagal; kajti izmed vseh listov, ki prihajajo k nam, imaš ti največ naročnikov. Tebe čitamo v naši gorski župniji v 24 iztisih »Domo-ljuba« v 6 in »Slov. Gospodarja« v 4 iztisih. In polagoma boš dobil še več naročnikov. Bog te živi!

Bratje kraljice Drage so sedaj silno domisljavi ljudje, odkar njihova sestra sedi na srbskem kraljevem prestolu. Dva brata kraljice Drage služita v srbski vojski in hočeta na vsak način, da se ž njima postopa, kot s »princema«. Nedavno je jeden Draginih bratov prišel v neko beligrainsko kavarno, kjer je ravno igrala godba. Zahteval je, da mora radi njegove navzočnosti godba zaigrati kraljevsko himno, kar se je tudi zgodilo. Fantič je potem sedemkrat šel iz kavarne in zopet noter in vedno je morala godba zaigrati kraljevsko himno, gostje pa so morali vedno ustajati. Ko je pa princ osmič poskušal zopet to sekurato, nastal je škandal, in domisljavega »princa« so gostje postavili na zrak.

Prenaglila se je žena nekega berolinskega hišnega posestnika. Bila je neizmerno ljubosumna in ker je bilo v hiši na stanovanju nekaj ženskih oseb, je bila še bolj potrjena v zli slutnji. Nekoč se je hotela skrivaj prepričati o moževi zvestobi. Komaj pa ugleda moža s svojega skrivnega opazovališča nad stopnicami, že vidi, kako nje mož objema in poljublja neko žensko osebo. V svoji razljučenosti vzame naglo škaf mrzle vode in jo trešči v viška na objemajoči se par, a kako se prestraši, ko vidi, da je poleg moža do kože premočena njena lastna mati, ki je prišla na nenaden obisk.

Naročen umor soproga. Grozen umor se je zgodil te dni v občini Pomaz. Bogati posestnik in gostilničar Anton Schiessl je nakrat izginil. Po dolgem iskanju so ga našli v vodnjaku na dvorišču mrtvega z veliko rano na glavi. Dokazalo se je, da je Schiesslova žena nagovorila svojega ljubimca, naj jej moža umori. Pri ženi so našli možovo hranilno knjižico za 40.000 kron.

Ubili oskrbnika. Oskrbnik Milan Stojadović iz Mitrovice našel je grozno smrt pri izvrševanju svojih dolžnosti. Prišel je v Titel po kosce, a ker koscev ni mogel dobiti, najel je za košnjo 15 deklet v vasi Kovilje ter jih je hotel drugo jutro z železnico odpeljati v Mitrovice. Vaščani pa oskrbniku niso verovali in vedno bolj se je v njih vzbujal sum, da je Stojadović agent s člo-

veškim mesom in da hoče dekleta prodati v nečiste namene. Vaščani so zato oskrbnika po noči napadli in ubili ter njegovo truplo pustili na cesti. Pet vaščanov so orožniki že odvedli v zapore.

Ubogo ljudstvo! V Marezigu, okraju kooperskem je naredila toča velikansko škodo. Priledek na vinu je uničen do malega v vsej občini vendar je v večem delu občine ostalo vsaj en drugi pridelkov, a v selu Labor ni ostala niti ena bilka cela. Tam je uničeno vse, grozdja, bob, niti zrna, ne koruze, ne krompirja, sploh ni česar. Uničena je celo trava. Tam je padala kakor pest debela toča neprenehoma trideset ure! Se izgleda kakor po zimi. Niti ednega lista, niti edne cele bilke. Pogled na vas je grozen. Ljudstvo obupano!

Krokodil na Moravskem. Pri Babicah je šla neka priprosta ženica v gozd po suhljad. Krokodil zagleda — nekaj dolgega, luskinastega — krokodila. Takoj se poda v beg in spotoma vpije, da v gozdu pravi pravcati krokodil. Dva hrabra moška primeta za puško in hajd nad krokodila. Pazljivo se približata in bum! štiri streli se čujejo. Nič se ne gane. Radi varnosti si še enkrat puško nabašeta in stopita bliže. Pa čuda! V travi leži — kos lesa s štirimi krogliami prevrtan.

Samomor vojaka. V Celovcu se je zopet vstrelil vojak. Dne 17. julija opoldne se je deželni brambovec Jožef Maier vstrelil v prsi. Prestrel si je pljuča. Vzrok je bil, ker je dobil 21 dni zapora zato, ker je čez dovoljeni čas izostal. Celotno tri ure je na rani umrl.

»Sveto opravilo.« Molitvenik za krščansko mladino, pa tudi za odrasle. Tiskala in založila tiskarna sv. Cirila v Mariboru. — To je nova, na podlagi sedanjega katekizma, poprejšnje izdaje Slomšekovega »Svetega opravila«, Kosarjeve »Nabeske hrane« in drugih dobrih molitvenikov sestavljena knjižica, ki ima med drugim štiri svete maše štiri litanije, kratko Alojzijevo pobožnost, škofijevske birmske molitve, kratek navod za razne bratovščine, 38 pesmij posebno za šolarske sv. maše. Knjižica obsega 21 pol, to je 336 strani; torej pet pol več, kot zadnja izdaja. Oblika ji je ista kot poprej, da je knjižico lahko vtakniti v žep. Ima tudi več, deloma čisto novih podob, je vezana v močno platno in velja samo 35 kr., pošti 5 kr. več. (Tudi v bukvarnah po isti ceni.) Ako se naroči 50 knjižic, se dodeneta dve, 100 izvodov pa pet povrhu in plača poštnino tiskarni. So ljudje, ki gledajo bolj na zunanjo lepoto molitvenika, kot na dobro vsebino. To ni pametno. Sicer bo pa s »Svetim opravilom« tudi takoj ustreženo. Razun navadne vezave v platno rdečo obrezo, izide enaka v usnju, in ena, ki bo imela še finejši papir, z rdečimi črtami obrobljen tekst in elegantno vez z zlato obrezo. — Ker mil. knez in škof novo izdajo »Svetega opravila«

za šole posebno priporočili, je želeli, da bi stariši, botri in drugi pri kupovanju na to mislili, in da bi vsa naša mladež dober enak molitvenik imela in ga pri božji službi lahko rabila; bodo tudi otroci rajše molili in v cerkev hodili, če imajo kaj lepega v rokah.

Grozna mati. V občini Lipovar, baranyski komitat na Ogrskem, je bil nastal požar v hiši bogate kmetice, vdove Meles. Gaseči gasilci so pri tej priliki vdrli tudi v klet. In tu so našli v svojo grozo lastnega otroka kmetice, osušenega do kosti, v resnično groznem stanju. Nečloveška mati je držala svojega otroka pet let zaprtega, le da bi si prisvojila njega dedščino.

Grof Smola.

Grof F. je bil strasten lovec. Nakupil si je veliko gozdove po hribih, v katerih je krmil divjačino, srne, jelene, divje merjasce itd. Imel je tudi velikansko polje kjer so bivali zajci in druga manjša divjačina. Oskrbovali so mu lov eden logar in več lovcev. Vsi ti pa so svojega gospoda precej v želodcu imeli. Če grof nič ni zadel na lovu, kar se je skoraj vsikdar zgodilo, so bili krivi seveda lovci. Presneti zajci se pač niso hoteli postaviti pred njegovo puško, ali pa saj tje ne, kamor je strelil. Kriv pa je bil lovec, ker mu ni dobro nabasal puške, ker ni prav naredil patronov itd. Da mu napravijo veselje, sebe pa rešijo nednega karanja, nastavljali so mu kratko pred domom mrtve zajce. Tudi so streljali ob enem z njim in mu potem rekli, da je on zadel zajca itd. Enkrat so prav hudo pritiskovali grof in lovci za zelo četo zajcev ter jih iz ajde in krompirja gnali proti železniški progi. Tam bi jih pa kar popihali. Če so blizu. V tem trenutku pa pridrdra brzovlak. Neko ga zajci zagledajo, malo postojijo. Kratko se pogledajo, potem pa pritisnejo proti vlaku in takoskačejo na tiste deske po katerih hodi konduktar enega kupeja v drugega ter se odpeljajo mimo vrmečih lovcev. Zajci so dobro vedli, da se proti vlaku ne sme streljati. Čutili so se zato prav varno in so lovcem osle kazali in druge burke ganjali. Grofa je to neizmerno jezilo. V jezi nič ne pomisli ter sproži puško proti porednejem. Pa drugo jutro je že dobil sodnijski poziv. Tožen je bil, da je na vlak streljal, podrobil več okenj in spravil potnike v veliko nevarnost. Plačal je sto kron za to, da se zakle, da ne bode nikdar več zajcev streljal; k večjemu jedel jih še bo.

Lovec pa svoje strasti ne more opustiti. Tako se je tudi grofu F. godilo. Da mu ne pride nepet kak brzovlak vmes, začel je sedaj po gozdu in svojih gozdih plaziti za divjačino. Seveda ravno tistim uspehom, kakor pri zajcih. Puška sicer pokala, pa zanesla ni nikdar v divjačino. Pa je grof postreljal skoraj vse lovske pse, poškodoval gonjače, katerim je moral potem osteno odškodnino plačati.

Veliko veselje za pravega loveca je lov na divje peteline. Težaven je tak lov, pa tem večje je veselje, če prinese tega opreznega ptiča domu. Grof F. je imel seveda tudi to strast, pa tudi tisto smolo, kakor drugekrat. Navadno je že bil tako razburjen, ko je slišal ptiča, da niti ni mogel meriti. Enkrat se je premagal. Plazil se je proti drevesu. Gledal je le na drevo in na ptiča. Na drugo je vse pozabil. Plumps in pok! Grof ni videl prepada pred seboj. Padel je vanj. Pri tem se je sprožila puška. Nesreče se k sreči ni zgodilo nobene. Grof je prišel prazen domov, lovec pa jezen, ker ga je grof celo pot zmirjal in mu pretel, da ga odpusti iz službe, ako ne bo prihodnjč bolj pazil nanj in ga peljal na lepše mesto.

Tudi logar in vsi drugi so morali zategadelj marsikatero bridko požreti. Sklenili so, da napravijo grofu veselje. Pogovorili so se, da spleza eden izmed lovcev proti divjemu petelinu, pol ure pred grofom, ustrelj petelina in ga zanesa na drugo zaznamovano drevo. Drugi lovec pa naj vede grofa tje ter mu ptiča pokaže. Vse je bilo veselo, posebno pa grof, ki je takrat v bližnjem mestu prebival. Celó noč ni zatisnil oči. Zato je zgodaj vstal ter se odpravil dve uri pred določenim časom na lov. Poslal je slugo, da zbudi logarja in lovce, da bodo pripravljeni. Hitro poskačejo vsi iz postelj. Logar pa še ni bil obrit. Bos in v srajci se začne hitro briti. Pa komaj se napol obrije, slisi že grofov glas. To logarja tako prestraši da mu je britva v roki kar letela sem in tje. V nesreči zadene za nos in hipoma si ga odreže. Velik curek krvi mu šine iz rane. Britva mu pade iz rok ter mu pade na palec na nogi tako nesrečno, da mu tudi palec odreže. Strahu logar omedli in pade na tla. V tem trenutku stopi grof v sobo in vidi logarja vsega v krvi. Hitro pošlje svoj voz nazaj v mesto po zdravnika. Le hitro, hitro, da logarju kri ne izteče. Vendar še o pravem času pride zdravnik. Spoznal je takoj, kaj se je zgodilo. »O hvala Bogu, rane so še nove in sveže, sedaj se bo še vse prišlo, le hitro moram ranjene ude prišiti!« V eni uri je bil gotov. Djali so logarja, ki se je med tem zopet zavedel v posteljo. Zdravnik ga tolaži, da bo vse dobro. Naj le mirno leži, v enem tednu se bo vse zaraslo. In res, čez teden dni pride zdravnik pogledat. Bilo je vse dobro prirašeno. Pa kaj je to? O groza! To ni nos, to je palec. In na nogi? Res, tukaj pa ni palca, tukaj je nos. Kaj se je zgodilo? V naglici je prišil zdravnik ubogemu logarju na lice palec, na nogo pa nos. Kaj pa zdaj? Logar je bil strašno nesrečen zategadelj, še enkrat rezati pa ni pustil. Rajše se je vdal v svojo usodo. Rezal si je odslej nohte na licu, vsekoval pa na nogi. To slednje mu je bilo pač jako sitno, ker se je moral sezuvati. Da je pa bilo jako hudo po zimi in kedar je imel hud nahod ali katar, to si pa sami lahko mislite.

Grajsčina Pragerkso
odda svojo

*** pilo (žago) ***

na Poljskavi v najem. 7 1-2

Zahvala in priporočilo.

Pogorelo mi je viničarsko poslopje. Banka „Slavija“ mi je takoj po svojem zastopniku gosp. Vek. Vaka ju škodo precenila in v mojo največjo zadovoljnost zavarovalni znesek izplačala, za kar se nji pristrčno zahvalim. Priporočam domačo slovansko banko „Slavija“ vsakemu, da se pri nji zavaruje!

Svoji k svojim!
Ščavnica pri Sv. Ani na Krembergu,
dne 28. julija 1901.

Andrej Žizek,
posestnik.

Najcenejše

5 8—8

dobro in sveže špecerijsko blago, kakor sladkor, kava, riž, ogrska pšenična moka, — potem tudi grablje, vile, lopate, jerbasi i. t. d. se dobe v trgovini **J. Sirka**, poprej **Holasek**, Maribor, glavni trg, rotovž.

Kot učenca za tiskarstvo

sprejme takoj tiskarna sv. Cirila v Mariboru 14 let starega, zdravega in krepkega fanta, ki je dovršil z dobrim vspehom vsaj drugi razred meščanske šole ali pa drugo gimnazijo. Učiti se mora 4 leta ter dobi prvo leto 2 K, drugo 3 K, tretje 4 K in četrto 5 K na teden plačila. Za hrano in stanovanje morajo skrbeti stariši.

Rodoljubi!

Mladenci!

Širite „Naš Dom!“

Na delo rodoljubno!

Tiskarna sv. Cirila Maribor

koroške ulice št. 5

Tisk in zaloga

„Slovenskega Gospodarja“
in „Naš Dom“.

Tisk

„Süddeutsche Presse“
in „Voditelja“.

Tisk

„Cerkv. uradnega lista“,

Uradnih listov

c. kr. okrajnih glavarstev
Celje in Brežice.

z najboljšimi stroji
in najnovejšimi črkami

oskrbljena, prevzame vse
v nje stroko spadajoče
reči:

Za urade, odvetnike in notarje: Vsakovrstne formulare, tabelice, pooblastila, blankete, ekspenzarije, pobotnice itd.
Za trgovce: Cenike, okrožnice, račune, fakture, memorande, naznanila, priporočila, vožne liste, pisma, vizitke, kuverte z naslovom, dopisnice itd.

Za hotele in gostilnice: Jedilne liste, etikete za steklenice, račune za natakarje, knjige za vknjižbo ptujcev itd.

Za založnike: Knjige, brošure, časopise, strokovne liste, slavnostna pisma, imenike za knjižnice itd. itd.

Za razne korporacije in društva: Pravila, letna poročila, pesmarice s sekiricami, pristopnice za člane, vabila za veselice in ples, diplome, plačilne knjižnice, blagajniške knjige itd.

Vsakovrstne tiskovine:

Lepake

vsake vrste in velikosti,
poročne liste, osmrtnice,
spominske liste,
vizitke itd.

Zaloga

vsakovrstnih tiskovin

za kn. šk. župnijske
in občinske urade,
za krajne šolske svete
in šole.

Zaloga

vsakovrstnih tiskovin

za posojilnice,
o. kr. bilježnike,
za odvetnike in
zasebnike.

Brzjavni naslov:

Cirilova tiskarna Maribor.

Češkova št. poštnega hranil. urada 825.010.